

Forbilledlig realkredit

Curt Liliegreen spørger i JP (3/3), om dansk realkredit tåler at blive sammenlignet med udlandet. Til det må jeg svare: Det gør dansk realkredit i dén grad.

Curt Liliegreen fremhæver de amerikanske boliglån. Men som mange sikkert kan huske, bar det amerikanske boligfinansierings-system en væsentlig del af skylden for finanskrisen. Med drømmen om eget hus blev amerikanske familier lokket af de såkaldte subprime-lån, der reelt var ubetalelige. Det amerikanske boligfinansieringssystem er i høj grad knyttet op på de to offentligt støttede finansieringsinstitutter Fannie Mae og Freddie Mac. Uheldigvis var de en del af det uholdbare system. Resten er historie. Almindelige amerikanere blev tvunget til at gå fra hus og hjem, og de amerikanske skatteborgere måtte betale et svimlende beløb på 187 mia. dollars for at komme det skrantende boligfinansieringssystem til undsætning.

Den amerikanske boligfinansieringsmodel bør derfor ikke være et forbillede for nogen. Det bør den danske realkreditmodel til gengæld være.

Trods sine mere end 200 år på bagen er den stadig en af verdens mest unikke boligfinansieringsmodeller. Renten på et realkreditlån og prisen for at indfri det er direkte bestemt af kursen på de obligationer, der finansierer lånet. Låntager kan altså indfri sit realkreditlån til gældende markedspris. Det er et enestående system, som både EU-Kommissionen og den europæiske forbrugerorganisation Beuc har rost. I flere lande skal man forhandle om prisen for at indfri sit lån. EU-Kommissionen har dokumenteret, at man i flere EU-lande betaler en overpris på op til 10 pct. af restgælden for at indfri sit lån.

Dansk realkredit har klaret sig godt under op- og nedture i dansk økonomi til fordel for danskerne. Under krisen var det netop realkrediten, der var stabil og holdt hånden under dansk økonomi. I andre lande svandt lånemulighederne ind. De seneste syv år har realkrediten øget sit udlån med mere end 400 mia. kr. Og det er vel at mærke et udlån, der er jævnt fordelt over hele landet. For investorerne er de danske realkreditobligationer attraktive på grund af deres høje sikkerhed og likviditet. Det giver lave renter for låntagerne og gør det muligt for rigtig mange familier at eje deres eget hjem.

Det danske realkreditsystem er billigt og tåler sammenligning. Ser man på den rente, som danske boligejere betaler for boliglån, ligger vi lavest i Europa. Tal fra Nationalbanken og Den Europæiske Centralbank viser, at en dansk familie, der vælger et lån med variabel rente sparer godt 7.800 kr. om året i rentebetalinger før skat på et lån på 1 mio. kr. i forhold til en gennemsnitlig europæisk familie.

Ane Arnth Jensen
direktør, Realkreditrådet

Tysk symbolpolitik

Karin Riis Jørgensen citerede 2/3 forbundskansler Merkel for, at Tyskland "stålsat" går efter en fælleseuropæisk løsning på migrantproblematikken, og for på tysk tv (28/2) at insistere på "den europæiske vej". Jeg så selv en del af pågældende udsendelse. Det harmonerer imidlertid dår-

Hvor lang tid har jeg, doktor?

JACOB BIRKLER
klinisk etikker, ph.d., fhv.
formand for Det Ethiske Råd
Kirkegade 185, Esbjerg

De fleste af os vil stille spørgsmålet på et tidspunkt. Mange stiller spørgsmålet for sig selv hver eneste dag. Hvor lang tid har jeg igen? Selvom vi inderst inde er klar over, at ingen kommer levende herfra, vil vi gerne vide lidt om sidetallet i den livsbog, vi er i gang med at skrive.

Forudsigelser om restlevetid har især afgørende betydning for mange svært syge patienter og deres pårørende.

Mange spørger derfor lægen om mængden af levetid, der er tilbage. For nogle patienter og pårørende er det vigtig viden, som eksempelvis kan hjælpe i planlægningen af den sidste tid.

For andre vil denne viden omvendt torpedere det sidste håb og kraftigt reducere livskvaliteten i den sidste del af livet.

I alle tilfælde må det understreges, at lægen ikke ved, hvor lang levetid patienten har tilbage. Men ud fra medicinske forhold, undersøgelsesresultater osv. sker det ofte, at lægen svarer gennem et skøn, hvor det tales om uger, måneder eller år.

Det, vi ved, er, at lægens skøn er mere præcist jo kortere periode, der er tale om. Men alligevel rammer læger ofte ved siden af.

ligt med en sådan insisteren på en fælles EU-tilgang til problematikken, når Tyskland selv går enegang på området.

De tyske indenrigsminister, Thomas de Maizière, har nemlig for få dage siden afsluttet en rundrejse til Algeriet, Marokko og Tunesien og indgået aftale om, at de tre lande skal modtage egne borgere, der afvises som asylansøgere i Tyskland. Primært skal Tunesien modtage 20 afviste, men alene i delstaten Sachsen venter yderligere 600 på hjemsendelse.

Der forlyder intet om, at aftalen omfatter andre EU-lande, hvilket jo burde være et selvindlysende krav, hvis man gik efter fælleseuropæiske løsninger. Men i så fald havde det vel været Federica Mogherini og ikke den tyske indenrigsminister, der havde taget sig af det.

En meget stor del af de personer, der fra Calais forsøger at komme illegalt til Storbritannien, kommer fra de tre nordafrikanske lande, så især Frankrig og Storbritannien ville have en oplagt interesse i, at aftalen også gjaldt dem.

Når Tyskland har prioriteret det højt at få hjemsendelsesaftaler med de tre nordafrikanske lande, hænger det utvivlsomt sammen med, at voldsændene fra nytårsaften stammer fra disse lande. Men det er ikke europapolitik, men symbolpolitik.

Steen Gimsing
Møllekrogen 23, Esbjerg Ø

Berøringsangst

Det er vanskeligt at forstå danske politikeres berøringsangst

Nyere undersøgelser peger på, at læger har en tendens til at være overoptimistiske, når der tales om restlevetid. Det har resulteret i, at læger er begyndt at være mere tilbageholdende med deres forudsigelser, når patienter begynder at spørge.

Men ikke desto mindre er det et spørgsmål, som fylder meget hos mange patienter og pårørende. Men der er noget, som er langt vigtigere end lægens svar gennem en mere eller mindre upræcis angivelse af restlevetid.

Tilliden er afgørende

Det vigtigste er en tillidsfuld relation mellem læge og patient. Hvis der er etableret en tillidsfuld relation til patienten, kan der løbende tales om den tid, der er tilbage, og hvordan den udfoldes og udholdes af patienten.

Hvis patienten spørger klart om prognosen og mængden af den tid, der er tilbage, hvorefter lægen svarer klart med en tidsangivelse, vil tilliden let kunne udfoldes. Hvis lægen eksempelvis siger få måneder, og patienten enten dør ugen efter eller lever et år mere, vil patient og pårørende hæfte sig ved dette som en stor fejl, og tilliden til lægen vil være svært udfordret.

Det er således en afgørende pointe, at spørgsmålet om restlevetid ikke bare er et klart spørgsmål med et uklart svar.

I det hele taget bør formidling af de dårlige nyheder ikke være

en programsat begivenhed. Det gode tidspunkt findes ikke. Spørgsmål og svar vedr. restlevetid er snarere en proces, hvor lægen sammen med patient og de pårørende løbende taler om den tid, der er, og den tid, der kommer. Det er her tilliden skabes.

Døden er et vilkår

Derfor er det som oftest langt vigtigere at tale om dødeligheden snarere end om dødstidspunktet. Det første ved vi med sikkerhed, men det sidste er der stor usikkerhed om. Spørger vi lægen om tidspunktet, sker det ofte, at lægen også svarer.

Læger ønsker rent faktisk at gøre det godt og skade mindst muligt. Men for lægen og alle vi andre bør vi blive langt bedre til at tale om det faktum, at døden kommer. Vi ved ikke, hvornår tiden kommer, men vi ved, at den kommer. Den sidste tid kommer til os alle. I og uden for sundhedsvæsenet bør vi blive langt bedre til at tale om denne omstændighed til forskel fra et blindt fokus på livsforlængelse.

Døden er og bliver en besindelse på livets alvor. Som mennesker kan vi ikke være døde, men vælge at leve dødeligt.

Kort sagt: Lad os tale med hinanden om tidspunkter i livet og ikke tidspunktet for døden. Det opbyggelige ligger ikke primært i samtaler om et bestemt tidspunkt, men i at der kommer et tidspunkt for både dig og mig.

over for lukning af Grimhøjmoskéen med dens berygtede imam Abu Bilal.

Officielt er det, fordi politikerne frygter, at han bare vil prædike andre steder. Men det gør han jo allerede. For kort tid siden kunne man læse om hans gæsteoptræden i en moské i Tyskland.

Hans seneste stunt her i Danmark handlede om stening af kvinder.

Denne mand tilbringer ikke tiden med at læse "Anders And", men under henvisning til Koranen at opfordre til vold mod Vesten og samtlige vestlige værdier.

Godmorgen, Christiansborg.
Helle Slottved
Skovbrynet 3, Hovedgaard

EU's manddomsprøve

Det er nu, EU skal bestå sin manddomsprøve, og den ser EU ikke ud til at bestå.

Hidtil har EU stort set kun beskæftiget sig med kommunikation og administrative opgaver medlemslandene imellem.

Nu er der et reelt stort fælles problem ved Europas ydre grænser, som skal og må løses i fællesskab af EU. Den uenighed, vi har set hidtil, vidner ikke om fællesskab.

Hvorfor er FN i øvrigt ikke mere på banen?

Mellemøsten-problematikken med konflikter og med flygtninge er mere en FN-opgave, end det er en EU-opgave.

Peter Mikkelsen
Elmestien 4, Hammelev, Vojens

Uskønt forløb

NIELS KRISTIAN HØJERSLEV
mag. lic. et dr. scient., lektor
emer. Niels Bohr Institutet,
Københavns Universitet

I disse dages hektiske miljøjournalistik kan vi alle læse, at miljøembedsmænd har vredet armen rundt på de uafhængige miljøtopforskere, der nærmest er blevet tvungne til at skrive mod deres faglighed.

Det tyder ikke på nogen form for uafhængighed, og menigmand som undertegnede finder, at det går stærkt ud over disse forskeres troværdighed.

Efter min bedste opfattelse er forskerne ansatte til at levere objektiv viden i det omfang evnerne rækker, selv om forskerne kun er linjevogtere i en lidt ukontrolleret infight.

Dette uskønne miljøforløb fortæller med al tydelighed, at miljøarbejdsmiljøet (ingen stavfejl her) er dårligt. Det er også dybt beklageligt for os borgere og selve miljøet, at det varetages af to stridende parter.

Dyre vandmiljøplaner

Jeg kan kun antyde problemets omfang ved at henvise til en artikel af JP-journalist Lars From (JP 1/3) med overskriften: "94 pct. af kvælstof i de indre danske farvande kommer fra udlandet, men ..." Det lille "men" stammer fra miljøbiolog Stiig Markager, som bl.a. udtaler, at lysforholdene er ødelagt i vandet, så ålegræsset er forsvundet – og dermed også filtreringen.

Sagt i det gængse mandarinsprog, så er udvaskningen af kvælstof fra land til fjordene ikke tilbageholdt af ålegræsset i tilstrækkelig grad, så udledningen til de indre danske farvande må være steget i alle disse dyre år med flere vandmiljøplaner.

Det lyder som det rene Ebberød Bank, men det modsigs da heldigvis også af Stiig Markager selv, hvor han i en såkaldt *peer reviewed* videnskabelig artikel anfører, at den danske miljøindsats på havområdet har hjulpet på den danske vandkvalitet.

Inden for rammerne i et læserbrev kan jeg ikke gå i mange videnskabelige detaljer, men jeg var meget glad for Lars Froms artikel, som konkretiserede og perspektiverede væsentlige problematikker i kvælstofdebatten og ikke mindst den tidligere og nuværende politisering.

De armvredne forskere har også været en øjenåbner, men nu har de fået deres satisfaktion med Eva Kjer Hansens fyring. I biologers faglige dna ligger brugen af et mikroskop med mange detaljer, men også lille dybdeskarphed og udsyn.

De store linjer fortæller, at landbruget har reduceret de oprindelige kvælstoftransporter til nær ved det halve. At grundvandet ikke er truet af samme årsag. At der fra landbruget udvaskes ca. 70 pct. af i alt 56.800 tons kvælstof pr. år til havet. Så venner, hva' snakker vi om ved siden af at snakke?

De armvredne forskere har også været en øjenåbner, men nu har de fået deres satisfaktion med Eva Kjer Hansens fyring.

DELTA I DEBATTEN

Send gerne et læserbrev til Morgenavisen Jyllands-Posten på debat@jp.dk.

Vi bringer kun indlæg alene sendt til JP og beder om, at indlæg markeres med "Kun for JP".

Vi forbeholder os ret til forkortelser.

Breve sendes til:
Debatredaktionen,
Jyllands-Posten, Grøndalsvej 3,
8260 Viby J.